

18.06.2021.

03.24.08.2021.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
OPĆINSKI SUD U ŠIROKOM BRIJEGU
Broj: 64 0 P 059432 20 P
Široki Brijeg, 22.06.2021. godine.

Općinski sud u Širokom Brijegu, sutkinja Snježana Parlain, u pravnoj stvari LAGER d.o.o. Posušje, Južna obilaznica bb, Posušje zastupanog po punomoćniku Damiru Ćoriću, uposleniku, protiv tuženika Udruženje za medijski aktivizam, Skenderpašina 1, Sarajevo, zastupanog po punomoćniku Njegošu Petroviću, odvjetniku iz Banja Luke, radi klevete, v.p.s. 9.000,00 KM, nakon glavne i javne rasprave održane i zaključene dana 01.06. 2021. godine, u prisutnosti punomoćnika partičnih stranaka, dana 22.06.2021. godine, donio je:

P R E S U D U

I Dužan je tuženik na ime naknade štete zbog povrede poslovnog ugleda i komercijalnih interesa tužitelja zbog učinjene klevete isplatiti tužitelju iznos od 2.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 27.11.2020. godine kao dana podnošenja tužbe pa do konačne isplate, u roku od 30 dana.

Nalaže se tuženom da ukloni članak objavljen na web portalu www.inforadar.ba od 31.08.2020. godine pod naslovom „Afera Lager: Kako je Novalićeva Vlada pogodovala privatnoj firmi iz Posušja u neviđenoj pljački državnih resursa“, u roku od 30 dana.

II Sa ostalim dijelom tužbenog zahtjeva za naknadu štete zbog povrede poslovnog ugleda i komercijalnih interesa tužitelja zbog učinjene klevete u iznosu od 7.000,00 KM, tužitelj se odbija.

III Svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Obrazloženje

Tužitelj u tužbi od 27.11.2020.godine navodi da je dana 31.08.2020. godine na web portalu www.inforadar.ba objavljen članak nepotpisanog autora pod naslovom: „Afera Lager: Kako je Novalićeva Vlada pogodovala privatnoj firmi iz Posušja u neviđenoj pljački državnih resursa“. U naprijed navedenom članku je izneseno više neistinitih tvrdnji kojima se nanosi šteta ugledu tužitelja. Članak je intoniran na način da se samim naslovom a i u većem dijelu teksta ostavlja dojam da je tužitelj koruptivno gospodarsko društvo usmjereno isključivo na nezakonite radnje što je insinucija i neprofesionalno postupanje tuženika. Tako je u naprijed navedenom članku navedeno, citat: „... koji je preko noći dobio koncesiju za eksploataciju mrkog ugljena na površinskom kopu Zlauša, u blizini Kamengrada koji pripada općini Sanski Most. Riječ je upravo o Lageru d.o.o. iz Posušja. Nadalje navodi citat: „ koncesija Lageru dodijeljena uz pretplatu, iako nije bilo nikakvog pravnog osnova. U stvarnosti, Lageru je skoro pa poklonjeno čak 1.068 hektara površine na kojoj je kop Rudnika mrkog uglja, i to po mizernoj cijeni od 24.000 KM godišnje... „ Nadalje je u istom tekstu navedena izjava izvjesnog Halila Bajramovića, citat: „...To je zakon kojim je Ministarstvo privrede USK i Komisija za koncesije pogodovala i dovela firmu iz Posušja ‘Lager d.o.o kako bi izvlačila naš jedini resurs rude mrkog uglja u Sanskom Mostu, i to u vrijednosti 18 milijardi KM“. Tužitelj tvrdi da je sve su svi naprijed navedene tvrdnje iz teksta neutemeljene, i sa

namjerom isključivo na prikazivanju tužitelja u izrazito negativnom kontekstu sa jasnom namjerom stvaranja negativne slike o tužitelju u javnosti bez ikakvih dokaza.

Nadalje, vezano za Rješenje Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije o prijenosu svih odobrenja i dozvola sa firme Kamengrad d.d. na firmu Lager d.o.o. Posušje, navodi se neistinit i tendenciozan sljedeći citat; „Trebalo li napominjati da je ovakav akt donesen bez saglasnosti vlasnika prava RMU Kamengrad d.d. Sanski Most, odnosno, da je sve urađeno bez ikakvog pravnog osnova pozivajući se na koncesiju koju je Lager dobio od Ministarstva za privredu USK i Komisije za koncesije. Prema zakonu, prava se nisu mogla prenijeti bez saglasnosti druge strane, u ovom slučaju RMU Kamengrad“. Tuženi se poziva na suglasnost RMU Kamengrad nad kojim je u međuvremenu proglašen stečaj te ni na koji način nije bio ovlašten za davanje bilo kakvog prava na davanje suglasnosti.

U podnaslovu koji glasi DEROGIRALI I ODLUKU I USTAVNOG SUDA BiH tuženi navodi, citat: Ustavni sud BiH je usvojio žalbu Rudnika mrkog uglja Kamengrad i ukinuo određena rješenja o otvaranju stečajnog postupka nad firmom. To znači da je Ustavni sud usvojio apelaciju koju su podnijeli nezadovoljni dioničari i zakonski zastupnici oštećenog Rudnika mrkog uglja te je sa tom odlukom barem nakratko onemogućena daljnja pljačka resursa u ovom kopu. Navedene tvrdnje su neistinite budući da je temeljem Odluke Ustavnog suda, Kantonalni sud Bihać donio Rješenje broj 17 0 St 045567 17 PŽ od 09.11.2017. godine koji potvrđuje pravo apelanta na žalbu, ali je i istovremeno konstatirao da je žalba neosnovana, čime je Rješenje o otvaranju stečajnog postupka nad RMK Kamengrad d.d. pravomoćno. Dio teksta tuženika u kojem, između ostalog, spominje „pljačka resursa“ nema za cilj pravilno informiranje javnosti već isključivo negativno predstavljanje tužitelja u javnosti. Također tuženi u svom tekstu navodi: „Ne samo da nije ispoštivana Odluka Ustavnog suda BiH, nego je Lager doveden u poziciju da više nije koncesionar nego je postao – koncesor. Dokaz tome je da je kompaniji iz Kine dodijelio koncesiju po mnogo skupljoj cijeni nego što je sam dobio.“ Navod tuženog nije potkrepljen činjenicama niti valjanom argumentacijom odnosno dokazima koji bi upućivali da su navodi istiniti. Naime, tužitelj nije tijelo uprave, niti izvršne ili zakonodavne vlasti da bi bio kome mogao dati koncesiju. Isto važi i za citat: „U Službenim novinama Federacije BiH od 5. decembra 2018. godine objavljena je Vladina odluka da je Lager d.o.o. Posušje oslobođen od plaćanja putarine na dizel na 5.000.000 l dizela. Po zakonu ovu olakšicu mogu ostvariti rudnici i željeznice. Na ovaj način privatnoj kompaniji Lager se pogodovalo te je favorizirana u odnosu na puno veće rudnike...“ Tuženi nije, vodeći se pravilima struke i profesionalne etike, našao za bitno utvrditi da je odluka o kojoj polemizira donesena u zakonskoj proceduri Vlade F BiH te objavljena u Službenom glasniku BiH, pa su insinuacije „pogodovanje“ i „favoriziranje“ neumjesni budući da medij tuženog ne pruža nikakve materijalne dokaze kojim bi pokrijepili navode u tekstu. Naime, svako društvo ima olakšice na samo stvarno utrošenu količinu goriva koju kontrolira Uprava za neizravno oporezivanje, a ne na količinu koja je navedena u predmetnoj odluci. Ovakvim postupanjem tuženog tužitelju je nanesena šteta jer se njegovom poslovanju pripisuju određena koruptivna djela sa elementima kaznene odgovornosti, a posebno što se radi o tužitelju koji je ugledno gospodarstvo društvo sa širokim krugom kupaca i poslovnih partnera u BiH i u inozemstvu zbog čega je neistinitim i tendencioznim natpisima tuženika značajno narušen poslovni ugled tužitelja.

Iznošenjem grubih neistina na račun tužitelja, tužitelju je pričinjena ogromna šteta i doveden je u situaciju da mora ulagati ogromne napore u cilju zaštite svog ugleda u poslovnoj

i općoj javnosti i „opravdavati“ svoje navodno postupanje svojim poslovnim partnerima što za posljedicu ima nesagledivu materijalnu i nematerijalnu štetu.

Tužitelj je u zakonitom i transparentno postupku izabran za kao koncesionar za eksploataciju uglja na koncesijskom polju G. Kamengrad-Fajtovci-Zlauše, u Općini Sanski Most. Sve oduke suda vezano za tužitelja prošle su i kontrolu viših sudskih instanci te je svaka stranka s pravnim interesom imala mogućnost pobijanja svih odluka vezanih za koncesiju. Ipak tužitelj svojim navodima želi javnost BiH uvjeriti da je tužitelj gospodarsko društvo sklono koruptivnim radnjama uz pomoć raznih aktera izvršne i druge vlasti.

Tužitelj je nakon objavljivanja navedenog teksta u medijima izložen brojim anonimnim porukama i negativnim komentarima na raznim portalima kojima se dodatno narušava ugled tužitelja.

Tužitelj se obratio tuženom dana 31.08.2020. godine sa zahtjevom za ukidanje spornog testa sa portala www.inforadar.ba što je tuženi odbio, nakon čega ste tužitelj dana 04.09.2020. godine obratio i demantijem na isti tekst poslavši ga tuženom, koji demantij tuženik nikada nije objavio.

Zbog naprijed navedenog tužitelj ustaje tužbom ističući tužbeni zahtjev kao naprijed.

Tuženi u odgovoru na tužbu navodi da je tužbeni zahtjev tužitelja neosnovan. Ističe prigovor neblagovremenosti tužbe, obzirom da je sporni tekst objavljen dana 31.08.2020.godine i da je tužitelj isti san saznao za sporni tekst, a da je tužba kod Suda zaprimljena 01.12.2020.godine, pa tuženik smatra da je protekao rok od 3 mjeseca za podnošenje tužbe, propisan članom 15. Zakona o zaštiti od klevete. Također tuženik ističe i da je tužbeni zahtjev neosnovan. Naime, tužitelj u tužbi navodi koji su to dijelovi spornog teksta prema njegovu mišljenju neistiniti i klevetnički pritom samo paušalno osporavajući navode iz teksta, a da pri tom nije ponuđen niti jedan relevantan dokaz koji bi išao u prilog tužitelja. Napominje da tužitelj ne osporava većinu navoda iz teksta već samo pojedine dijelove izvučene iz konteksta koji su po mišljenju tužitelja sporni, čime tužitelj na indirektan način potvrđuje točnost navedenog članka kao cjeline. Tužitelj je tuženom dostavio 04.09.2020. godine demantij koji je tuženi odmah po prijemu objavio na portalu www.inforadar.ba u formi u kojoj je demanti dostavljen. Tuženik navodi da je tekst napisan ozbiljno i profesionalno, da je prije objave teksta izvršio detaljno istraživanje i prikupljanje informacija i dokaza koji su objavljeni zajedno sa navedenim tekstom, da je navedeni tekst imao samo jedan cilj i svrhu a to je informiranje javnosti o informacijama od javnog značaja, čemu u prilog ide i činjenica da se tuženi prije pisanja i objave navedenog teksta obratio elektronskim putem tužitelju i dao mu mogućnost da iznese svoj stav i mišljenje vezano za navode iz teksta, što tuženik nije učinio. Tuženik je, s obzirom na dokaze kojima je u tom momentu raspolagao, objavio navedeni tekst u kojem su u potpunosti ispoštovane sve norme novinarske profesije, a tekst za cilj informiranje javnosti o informacijama od javnog značaja.

Sud je odbio prigovor neblagovremenosti tužbe, obzirom da je uvidom u kovertu u kojoj je dostavljena tužba utvrdio da je tužba poslana preporučenom pošiljkom koja je na poštu predana 27.11.2020.godine, iz čega proizlazi da od dana objave teksta kao dana kad je oštećeni saznao za štetu i identitet štetnika, pa do podnošenja tužbe, nije protekao rok od 3 mjeseca iz čl. 12. Zakona o zaštiti od klevete Federacije Bosne i Hercegovine (Sl.novine F BiH broj 19/03 i 73/05 - dalje ZZK F BiH).

U dokaznom postupku izvedeni su dokazi čitanjem članka " AFERA LAGER: Kako je Novalićeva Vlada pogodovala privatnoj firmi iz Posušja u nevidenoj pljački državnih resursa", impressuma portala inforadar.ba, mail korespondencija Tužitelja i Tuženika od 01.09.2020.

godine, demanta Tužitelja od dana 04.09.2020. godine, ugovora o koncesiji br. KU 054/2015, odluke o dodjeli koncesije br. 03-017-844/2015 od 27.10.2015. godine, odluke o davanju suglasnosti na dodjelu koncesije br. 01-02-67/15 od 12.06.2015. godine, odluke o pokretanju postupka dodjele koncesije putem samoinicijativne ponude br. 03-017-800/2015, rješenja Komisije za koncesije USK-a Bihać br. 13-18-4850-19/15 od 16.10.2015. godine, dopisa Ministarstva privrede USK br. 06-18-4850-17/15, rješenja Federalnog ministarstva Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije o prijenosu odobrenja za eksploataciju na Lager d.o.o. Posušje Up/I broj: 06-18-564/15 od 08.01.2016. godine, rješenja Općinskog suda Bihać o otvaranju stečaja br. 17 0 St 045567 12 St od 30.1.2015. godine, presude Ustavnog suda BiH AP – 3082/15, rješenja Kantonalnog suda Bihać br. 17 0 St 045567 17 Pž od 9.11.2017. godine, presude Kantonalnog suda u Bihaću br. 17 0 Ps 047132 21 Pž od 14.01.2021. godine, zapisnika o kontroli Uprave za neizravno oporezivanje br. 04/4-1/III-17-1-UP/I-3-000003-3/21 od 27.01.2021. godine, demanta tužitelja od 04.09.2020. godine upućen tuženome, koji je objavljen na portalu "INFORADAR" dana 08.09.2020. godine pod nazivom Reakcija na tekst „AFERA LAGER: Kako je Novalićeva vlada pogodovala privatnoj firmi iz Posušja u neviđenoj pljački državnih resursa“, web adresa navedenog teksta, teksta objavljenog na portalu IndexHR dana 02.04.2021. godine pod nazivom: "Dvojac iz afere Vjetroelektrane pušten iz pritvora, platili su jamčevinu", web adresa navedenog teksta, teksta – saopštenja za javnost objavljenog na zvaničnom sajtu Državne agencije za istragu i zaštitu SIPA dana 24.06.2020. godine pod nazivom "MOSTAR: SIPA lišila slobode dvije osobe za kojima je bila raspisana međunarodna potjernica", web adresa navedenog teksta, upita koji je Almedin Šišić glavni i odgovorni urednik portala Inforadar mejlom dana 24.08.2020. godine poslao tuženome i odštampana kopija navedenoga e maila, Odluke o izmjenama i dopunama Dokumenta o politici dodjele koncesija objavljena u Službenom glasniku US kantona broj 10 od 25. septembra 2015. godine, rješenja Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije broj: UP/I 06-18-564/15-2 od 19.05.2016. godine, Odluke o utvrđivanju prijedloga Upravnom odboru Uprave za indirektno oporezivanje za oslobađanje rudnika u Federaciji Bosne i Hercegovine od plaćanja putarine na dizel-gorivo za 2019. godinu objavljena u Službenim novinama Federaciji BiH broj 97 od 05.12.2018. godine, 6 odštampanih fotografija nastalih sa lica mjesta, koje je tuženi koristio prilikom pisanja teksta, od kojih je dio fotografija objavljen kao sastavni dio teksta, ispisa sa stranice službenog sajta pravosudje.ba od 14.04.2021. godine o osnivačima tužioca i teksta objavljenog na portalu "GERILA" dana 04.12.2020. godine pod nazivom "Rijeka Bliha zbog vodopada postala turistička atrakcija a sada joj prijeti zagađenje".

Izveden je i dokaz saslušanjem zakonskog zastupnika tužitelja Branka Martića kao parnične stranke i dokaz saslušanjem svjedoka Ivice Bašića, Almedina Šišića, Halila Bajramovića, Ermina Grozdanovića i Teufika Hasanića.

Iz izvedenih materijalnih dokaza, čija vjerodostojnost nije osporena, utvrđeno je:

- Da je dana 31.08.2020.godine na portalu InfoRadar, objavljen tekst, potpisan od Istraživačkog tima Inforadara, pod nazivom „Afera Lager: Kako je Novalićeva Vlada pogodovala privatnoj firmi iz Posušja u neviđenoj pljački državnih resursa“, u kojem je tekstu pored ostalog navedeno „da je Milenko Bašić, vlasnik kompanije Lager d.o.o. iz Posušja, na osnovu raspisane Interpolove potjernice uhapšen u Mostaru“, da se sam Bašić povezuje da mnogim ratnim i poslijeratnim „korupcijskim aferama i nelegalnim poslovima koje je dogovarao pod zaštitom najviših zvaničnika HDZ-a Hrvatske i BiH“, da su „hrvatski mediji ranije objavljivali da je Bešić decenijama falsifikovao ugovore,

davao mitom i trgovao utjecajem“, da je Lager d.o.o. „zagađivač rijeke Blihe koji je preko noći dobio koncesiju za eksploataciju mrkog uglja na površinskom kopu Zlauša, u blizini Kamengrada, koji pripada općini Sanski Most“, „da je Lageru skoro pa poklonjeno 1.068 hektara površine na kojoj je kop Rudnika mrkog uglja i to po mizernoj cijeni od 24.000,00 KM godišnje, iako realna cijena iznosi tri miliona KM“, da je, po izjavama Halila Bajramovića, krajiškog biznismena i koncesionara „za davanje koncesije Lageru d.o.o. kreiran potpuno novi zakon koji je pogodio ovoj kompaniji“, te da su „u korist grupe ljudi iz Posušja i nekoliko političara iz Sanskog Mosta oteta sva prava RMU i na kriminalan način prenesena na Lager“, „da je Ministarstvo privrede USK i Komisija za koncesije pogodovalo i dovela „Lager“ d.o.o. kako bi izvlačili jedini resurs rude mrkog uglja“, da je donesena „Odluka o izmjenama i dopunama dokumenta o politici dodjele koncesije kojom je pogodovano Lageru“, da je „akt donesen bez suglasnosti vlasnika prava RMU Kamengrad d.d. Sanski Mosta, bez ikakvog pravnog osnova“, da je „Ustavni sud BiH usvojio žalbu Rudnika mrkog uglja Kamengrad i ukinuo određena rješenja o otvaranju stečajnog postupka nad firmom, odnosno usvojio apelaciju koju su podnijeli nezadovoljni dioničari i zz Rudnika mrkog uglja te je sa tom odlukom, barem nakratko onemogućena daljnja pljačka resursa“, da „nije ispoštovana odluka Ustavnog suda F BiH, nego je Lager doveden u poziciju da nije više koncesionar nego je postao koncesor, a dokaz tome je da je kompaniji iz Kone dodijelio koncesiji po mnogo skupljoj cijeni nego što je sam dobio“, da se „odlukom Vlade F BiH Lager d.o.o. oslobođen od plaćanja putarine na dizel na 5.000.000 litara čime se Lageru pogodovalo“, da je „šteta koju je prouzrokovala ova pljačka državnih resursa ogromna, da će građani Kantona plaćati za velike apetite kriminalne i nezasitne političke hobotnice sa SDA-HDZ potpisom, te da, po svemu sudeći ni za ovaj veliki kriminal nitko neće odgovarati“

- Da su, u sklopu pomenutog teksta objavljeni, pored ostalog Odluka o izmjenama i dopunama Dokumenta o politici dodjele koncesije (objavljena u Službenom glasniku Unsko-sanskog kantona pd 25.09.2015.godine), kojom su izmijenjene naknade za mineralne sirovine, rješenje od 19.05.2016.godine,....., odluka Ustavnog suda BiH od 11.10.2017.godine, Odluka o utvrđivanju prijedloga Upravnom odboru Uprave za indirektno oporezivanje za oslobađanje rudnika u F BiH od plaćanja putarine na dizel gorivo za 2019.godinu, kao i fotografije lica mjesta (rudnik, ploča sa nazivom firme Lager, zagađena rijeka);
- Da je izdavač portala InfoRadar ovdje tuženik Udruženje za medijski aktivizam, što isti nije ni osporio;
- Da je osnivač društva „Lager“ d.o.o. Milenko Bašić;
- Da je InfoRadar.ba, glavni i odgovorni urednik Almedin Šišić, 7 dana prije objave teksta, uputio Lageru d.o.o. e-mail kojim ga poziva da za potrebe istraživanja odgovori na koji je način „Lager“ d.o.o dobio koncesiju, te da odgovori zašto je i na osnovu čega Rudnik „Kamengrad“ koji je manji od npr. Rudnika „Kreka“ slobodan od plaćanja putarine za dizel gorivo na više litara od tog Rudnika;
- Da je dana 04.09.2020.godine Lager d.o.o. uputio Udruženju za medijski aktivizam Sarajevo demant gore navedenog teksta objavljenog na portalu InfoRadar;
- Da je redakcija „InfoRadara“ uputila Lageru d.o.o. odgovor na navedeni demant u kojem ostaje svojih navoda iz teksta;
- Da je dana 08.09.2020.godine na portalu InfoRadar objavljen Demant tužitelja zajedno sa odgovorom redakcije InfoRadara na taj demant;
- Da je dana 27.10.2015.godine društvo Lager d.o.o. sa Ministarstvom privrede Unsko-sanskog kantona zaključilo ugovor o koncesiji za eksploataciju mrkog uglja na lokalitetu „Zlauše-Fajtovci-G.Kamengrad“ u općini Sanski Most kojim su regulirali

međusobna prava i obveze između ostalog u visinu naknade za koncesiju, s tim da je ugovoreno da Koncesionar Lager d.o.o. uplati akontativno iznos od 500.000,00 KM u roku od 8 dana, te da je isti dan Vlada Unsko-sanskog kantona donijela Odluku o dodjeli koncesije za eksploataciju mrkog uglja;

- Da je Općinsko vijeće Općine Sanski Most dana 12.06.2015.godine donijelo Odluku o davanju suglasnosti Kantonalnom ministarstvu privrede za dodjelu koncesije privrednom društvu „Lager“ d.o.o. Posušje za eksploataciju mineralne sirovine-mrkog uglja na ležištu „Zlauše“ Kamengrad, Sanski Most,
- Da je Vlada Unsko-sanskog kantona dana 08.10.2015.godine donijela odluku kojom odobrava pokretanje postupka dodjele koncesije putem samoinicijativne ponude za istraživanje i eksploataciju mrkog uglja na lokalitetu „Zlauše-Fajtovci-G.Kamengrad“, općina Sanski Most, privrednom društvu „Lager“ d.o.o., te da je Komisija za koncesije Unsko-sanskog kantona donijela rješenje kojim ovlašćuje Ministarstvo poljoprivrede Unsko – sanskog kantona za vođenje pregovora sa ponuđačem „Lager“ d.o.o. Posušje sa ciljem dodjele predmetne koncesije;
- Da je, dana 25.09.2015.godine u Službenom glasniku US kantona objavljena Odluka o izmjenama i dopunama Dokumenta o politici dodjele koncesija kojom su izmijenjene visine naknada za mineralne sirovine pa je npr. naknada za iskpanu količinu dolomita 0,60 KM/m³, a za mrki uglj 0,80 KM/t;
- Da je presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj 17 0 Ps 047132 21 Pž 4 od 14.01.2021.godine potvrđena prvostupanjska presuda Općinskog suda u Bihaću u dijelu u kojem je tuženik Rudnik mrkog uglja „Kamengrad“ d.d. Sanski Most obavezan tužitelju Lager d.o.o. Posušje platiti dug u iznosu od 8.098.634,84 KM (sa zakonskim zateznim kamatama i troškovima postupka);
- Da je, od strane Uprave za indirektno oporezivanje , vršena kontrola društva Lager d.o.o. vezano za neizravne poreze – kontrola nabavke i potrošnje dizel goriva na koji nije plaćena cestarina za 2020.godinu te da nije utvrđen osnov za pokretanje prekršajnog postupka;
- Da je, na portalu Indeks.hr, dana 02.04.2021.godine objavljen tekst pod nazivom „Dvojac iz afere Vjetroelektrane pušten iz pritvora, platili su jamčevinu“, u kojem je navedeno da su Milenko Bašić, dakle vlasnik društva Lager d.o.o. i Dragan Stipić pušteni na slobodu, nakon što su položili jamčevinu i obećali vijeću zagrebačkog Županijskog suda da će se javljati sudu i da neće bježati, u kojem se tekstu dalje navodi da su navedeni bili u bijegu u BiH od pokretanja istrage u aferi Vjetroelektrane, da su negirali sumnju da su nudili mito od 45 tisuća eura za dobivanje dozvole za gradnju vjetro elektrane....;
- Da je dana 24.06.2020.godine na stranici <http://www.sipa.gov.ba> objavljen tekst „SIPA lišila slobode dvije osobe za kojima je bila raspisana međunarodna potjernica“ u kojem se ne navodi o kojim se osobama radi;
- Da je dana 04.12.2020.godine na portalu <https://www.gerila.info> objavljen tekst pod naslovom „Rijeka Bliha zbog vodopada postala turistička atrakcija a sada je prijeteći zagađenje“ u kojem se navodi da je u rijeci Blihi u nekoliko navrata došlo do pomora ribe, da do zamućenja i onečišćenja rijeke dolazi uslijed eksploatacije mrkog uglja sa površinskog kopa Zlauša u vlasništvu firme Lager d.o.o, da su na to mjesecima upozoravali mještani i Društvo sportskih ribolovaca, da je općinska inspekcija konstatirala da su prijave građana točne i da do zagađenja dolazi zbog radova na površinskom kopu u vlasništvu firme Lager d.o.o....;
- Da je, dana 08.01.2016.godine Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije donijelo rješenje kojim je izdalo dozvolu „Lageru“ d.o.o. Posušje za prijenos odobrenja za eksploataciju mrkog uglja na lokalitetu Zlauše-Fajtovci-Kamengrad koja su

rješenjima Republičkog komiteta za energetiku i industriju Sarajevo od 15.12.1985.godine, 24.10.1983.godine i 06.06.1985.godine izdana Radnoj organizaciji Rudniku mrkog uglja „Kamengrad“ Sanski Most“, te da je dana 19.05.2016.godine isto Ministarstvo dalo suglasnost za prijenos odobrenja za eksploataciju mrkog uglja na lokalitetu Zlauše-Fajtovci-Kamengrad koja su rješenjima Republičkog komiteta za energetiku i industriju Sarajevo od 15.12.1985.godine, 24.10.1983.godine i 06.06.1985.godine izdana Radnoj organizaciji Rudniku mrkog uglja „Kamengrad“ Sanski Most;

- Da je, dana 30.01.2015.godine, Općinski sud u Bihaću donio rješenje o otvaranju stečajnog postupka nad imovinom pravnog lica „Kamengrad“ d.d. Sanski Mosta, te da je prijedlog da se nad „Kamengradom“ d.d. otvori stečajni postupak podnio vjerovnik Lager d.o.o. Posušje;
- Da je Odlukom Ustavnog suda BiH broj AP-3082/15 usvojena apelacija Rudnika mrkog uglja „Kamengrad“ d.d. Sanski Most, te je ukinuto rješenje Kantonalnog suda u Bihaću broj 17 0 St 045567 15 Pž od 20.04.2015.godine;
- Da je, rješenjem Kantonalnog suda u Bihaću broj 17 0 St 045567 17 Pž 6 od 09.11.2017.godine ukinuto rješenje Općinskog suda u Bihaću broj 17 0 St 045567 12 St od 10.03.2015.godine (kojim je odbačena žalba stečajnog dužnika Rudnika mrkog uglja „Kamengrad“ d.d. Sanski Most na rješenje o otvaranju stečajnog postupka od 30.01.2015.godine kao nedopuštena), te da su istim rješenjem odbijene kao neosnovane žalbe stečajnog dužnika Rudnika mrkog uglja „Kamengrad“ d.d. Sanski Most na rješenje o otvaranju stečajnog postupka od 30.01.2015.godine;
- Da je Odlukom Vlade F BiH od 29.11.2018.godine utvrđen prijedlog Upravnom odboru Uprave za indirektno oporezivanje za oslobađanje rudnika u Federacije Bosne i Hercegovine od plaćanje putarine na dizel-gorivo za 2019.godinu u količinama namijenjenim za proizvodnju za 12. rudnika među kojima je i Lager d.o.o. Posušje.

Branko Martić, zakonski zastupnik tužitelja, iskazuje da nisu istinite tvrdnje iz spornog teksta da je Marinko Bašić decenijama falsificirao ugovore, davao mito i trgovao utjecajem, da isti ni za što takvo nije pravomoćno osuđen i da on nema saznanja da je išta od toga radio. Nadalje da rijeka Bliha protiče kroz rudnik i svejedno se zagađuje tim materijalom bez obzira na Lager a naknadno je komisijski utvrđeno da je to lokalno zagađenje od septičkih jama i sela. Da se Lager d.o.o. nije koristio nikakvim nezakonitim radnjama pri dobivanju koncesije, da prošli vlasnik nije plaćao koncesiju 10 godina i država je jedva čekala da koncesiju dobije netko tko će plaćati i da se zaposli netko. Da niti vlasnik firme niti firma Lager d.o.o., niti Uprava, nikada nije bio član HDZ-a niti ijedne druge stranke. Da tužitelj nije, niti može dodijeliti koncesiju, da su imali razgovore sa kineskim firmama koji su htjeli da prave tu elektrane, ali ništa od toga nije realizirano, i to kineske firme nude svim poduzećima. Da nitko nije pogodio tužitelju za ostvarivanje prava na oslobađanje od plaćanja akciza na gorivo za potrebe rudnika, da je Vlada F BiH dala mogućnost da se aplicira na te povlastice i tko je god htio mogao je predati molbu. Nakon objave spornog teksta Lager d.o.o. je pretrpio ogromnu štetu u poslovanju jer su ih kupci smatrali za lopove i kriminalce, otežano im je poslovanje, jedino kupci koji su do tada radili sa njima znaju kakvi su. Negira da je g. Bašić uhapšen u Mostaru 2020.godine, tvrdi sa su g. Bašić i Stipić svojevoljno otišli u MUP Mostar kad su dobili poziv da se jave. Poznato mu je da se protiv g.Bašića vodi više kaznenih postupaka u Republici Hrvatskoj. On osobno je direktor prodaje i u Sanski Most ide par puta godišnje, Tužitelj ne ispušta otpadne vode u rijeku Blihu, rijeka ide kroz rudnik i Lager je nema čime zagađiti, ne koriste vodu ni u jednom procesu, vodu ispumpavaju da mu mogli doći do ugljena, ta je voda prljava, a on ima informacije da je Komisija, po prijavi ljudi iz sela, utvrdila da tužitelj ne zagađuje vodu. Istina je da je tužitelj pokrenuo stečajni postupak protiv društva

„Kamengrad“ Široki Brijeg radi duga od 8.000.000,00 KM i ništa nisu uspjeli naplatiti. Tužitelj je i ušao u posao na eksploataciji uglja da bi pokušao naplatiti taj dug. Na sajtu tužitelja je možda objavljena informacija o potencijalnim poslovnim partnerima iz Kine vezano za eksploataciju uglja u Sanskom Mostu. Njemu osobno se tuženi nije obraćao prije objave spornog teksta.

Svjedok Ivica Bašić iskazuje da radi kao menadžer prodaje kod tužitelja, da je zadužen i za prodaju i koordinaciju sa rudnicima, da, koliko on zna, niti jedan sudski proces nije vođen vezano za dodjelu koncesije tužitelju o kojoj se piše u spornom tekstu, a koncesija je dobivena u skladu sa zakonom. Koliko on zna ne postoje sudske presude protiv Milenka Bašića vezano za falsificiranje ugovora, davanje mita, trgovinu utjecajem. Nije mu poznato da je tužitelj dodijelio koncesiju određenoj firmi iz Kine, misli da to firme ne mogu uradit. Tvrdi da se tužitelju nije pogodovalo odlukom Vlade F BiH o oslobađanju od plaćanja akcize za rudnike, i ostali rudnici imaju to pravo. Kad je objavljen sporni tekst ljudi su ga pročitali i dosta vremena su proveli na objašnjavanje ljudima da to nije tako, imali su dosta neugodnih pitanja, tekst je narušio ugled firme, a i ljudima koji su u njoj uposleni, obzirom da su firma sa višegodišnjim poslovanjem. Poznato mu je da je g. Bašić uhapšen u Mostaru sredinom 2020. godine, poznato mu je da se protiv istog vodi kazneni postupak u Republici Hrvatskoj. Koliko je njemu poznato tužitelj ne ispušta nikakve otpadne vode u rijeku Blihu. Poznato mu je da su vođeni razgovori sa potencijalnim poslovnim partnerima iz Kine vezano za eksploataciju mrkog uglja u Sanskom Mostu.

Svjedok Almedin Šišić, suosnivač i glavni urednik portala InfoRadar iskazuje da je novinar 30 godina, da se većinu vremena bavi profesionalnim istraživačkim novinarstvom, da on nije pisao sporni tekst, nego je radio na njegovoj opremi, produkciji i pobrinuo se da bude u skladu sa svim postulatim i normama profesionalnog novinarstva, dakle da u istom budu zastupljeni dokumenti, izjave svjedoka i sve strane. Svima su pružili mogućnost da kažu ono što imaju ali oni nisu odgovorili pa novinar ne može znati jesu li informacije istinite ili nisu. Tekst je pisala grupa istraživačkih novinara, tekstu je prethodilo višesedmično istraživanje, u tom periodu je grupa novinara prikupljala neophodne dokumente, uzela neophodna svjedočenja, bila na licu mjesta, fotografirala dio o kojem su pisali. Nakon objave teksta primili su demant tužitelja i objavili ga u punom obimu, za što postoje dokazi. Provjerili su vjerodostojnost sugovornika iz teksta, nakon provjere na više adresa su dobili potvrdu da je Halil Bajramović ugledan čovjek i biznismen. Da su zaključke koje su naveli u tekstu „afera, otimanje, pljačka državnih resursa, pogodovanje“ stekli na osnovu dokumenata koje su dobili i na osnovu izjava svjedoka. Ne može se konkretno izjasniti na temelju kojih dokumenata je donio zaključak o nezakonitim radnjama prilikom dodjele koncesije, to će odgovoriti g. Bajramović koji mu je dao dokumente, a bitno je da posjeduje dokumente koji su autentični. Da je Milenko Bašić „trgovao utjecajem, davao mito i sl“ su navodi preneseni iz hrvatskih medija, a da je Lager d.o.o. blizak HDZ-u je opaska koja je proizišla iz iskaza Halila Bajramovića. Zaključak da je Vlada F BiH pogodovala tužitelju prilikom donošenja odluke o oslobađanju od plaćanja akcize na gorivo je zaključio na osnovu samog pogleda na akt iz kojeg se može vidjeti kakav je odnos prema jednom velikom rudniku kao što je Kreka, a kakav prema tužitelju.

Svjedok Halil Bajramović, iskazuje da je po zanimanju diplomirani ekonomist, da se od 1995. godine bavi privatnim biznisom, eksploatacijom kamena, izgradnjom i održavanjem puteva i ima hotel. Ni na koji način nije povezan ni sa društvom „Kamengrad“ d.d. Sanski Most ni sa „Rudnikom mrkog uglja“ iz Sanskog Mostar. Ističe da je bio sugovornik novinarima koji su napisali sporni tekst, da je na svom FB profilu pisao 2017. godine ne samo protiv tužitelja, nego i za druge firme koje su u suradnji sa Vladom USK dobivali koncesije koje su po njemu bile nerealne, nelogične, iznosio je argumente koje su išle u prilog tome, pa su vjerovatno

novinari koji su radili na tekstu našli jedan njegov post „lex Lager“, te su ga pitali jesu li to autentični podaci, da je on rekao da jesu i da stoji iza svega što je napisao. Da mu je bilo nelogično da se krajem septembra 2015.godine objavljuje promjena naknade samo za koncesionare rude mrkog uglja, te da se njima ta naknada Odlukom Vlade USK obračunava po 130,00 KM po jednom hektaru, što je daleko niže od 3.000,00 KM koja se obračunava korisnicima eksploatacije rude kamenog dolomita, među kojima je i on. Nakon samo mjesec dana je objavljena Odluka o dodjeli koncesije firmi Lager na 1600 ha površine, po njemu je bilo jasno da se Odluka donijela da bi se završila koncesija, i nije mu bilo cilj prozvati Lager nego Vladu USK. Sve svoje tvrdnje je potkrijepio relevantnom dokumentacijom, novinari portali su ga zvali i pitali za autentičnost dokumenata, on je potvrdio i uputio ih u Ministarstvo privrede i rudarstva. Puno je kvalitetnija ruda mrki ugalj čija je cijena 100 do 150 KM, od dolomita koji košta 3-8 KM. Smatra da je nelogično to što su tužitelju koncesiju dodijelili i Vlada F BiH i Vlada USK, da je Odlukom koja je objavljena u Sl.glasniku iz rujna 2015.godine određena smanjena naknada na 80 pfeninga po 1 toni mrkog uglja, a do tada je bila 3% od tržišne cijene, što ga, obzirom da je tužitelj dobio koncesiju odmah nakon toga, upućuje na zaključak da je ta Odluka rađena isključivo radi tužitelja. Novinari su se u tekstu držali njegove izjave objavljene na FB profilu. On smatra da su prava od Rudnika Sanski Most oteta, te na kriminalan način prenesena na tužitelja, jer mu je poznato da Rudnici Sanski Most nisu dali suglasnost na prijenos koncesije na tužitelja, a pošto je nad istima otvoren stečajni postupak onda bi druga firma trebala koncesiju izdejstvovati iz temelja. Izjavio je da je izvršena pljačka državnih resursa i ta njegova izjava je usmjerena na Vladu USK, a ne na Lager, a sve zato što je Odlukom Vlade USK smanjena naknada za rudnike mrkog uglja (za Lager) sa 3 miliona na 130 tisuća KM, dok su za ostale rudnike naknade ostale iste. Što se tiče navoda da je tužitelj dodijelio koncesiju nekoj firmi iz Kine, novinar je iz konteksta izvukao informaciju koju je on objavio a to je da je Lager na svojoj stranici objavio da Rudnik mrkog uglja Sanski Most dovodi kineske eksploatare koji će graditi dvije termo elektrane. Nije mu poznato da i drugi rudnici mrkog uglja u F BiH imaju koncesijske naknade od 0,80 KM po toni jer nikada nije „zalazio“ u druge rudnike.

Svjedok Ermin Grozdanić iskazuje da je često na rijeci Blihi kao ribolovac i predsjednik Udruženja sportskih ribolovaca, da je rijeka zagađena zadnjih par godina, da je ribarsko udruženje pokrenulo istraživanje uzroka zagađenja i utvrdili su da zamućenje dolazi od otpadnih voda Lagera, da su o istom obavijestili inspekcije ali da uzrok još nije utvrđen od strane nadležne institucije, PMF će utvrditi uzrok. Kantonalna inspekcija je sačinila zapisnik u kojem je konstatirano od kuda dolazi zamućenje, slikao vodu, mrtvu ribu... Rijeka Bliha protiče uz samu granicu Rudnika.

Svjedok Teufik Hasanić iskazuje da radi kao ribočuvar u Sportskom ribolovnom društvu Sana na rijeci Blihi, da je rijeka Bliha zagađena, da je voda neprozirno bijela, da je nalazio u rijeci i mrtve ribe, te da je išao tragom nečiste vode i utvrdio da ista ide od Rudnika firme Lager, te da su kantonalni inspektori utvrdili da je rijeka zaprljana.

Iskazima svjedoka sud je poklonio vjeru u dijelu u kojem su isti suglasni i potkrijepljeni materijalnim dokazima.

Kleveta u smislu odredbe čl. 4. st. 1. toč. d) ZZK F BiH podrazumijeva radnju nanošenja štete ugledu fizičkog ili pravnog lica iznošenjem ili pronošenjem izražavanja neistinitih činjenica identifikovanjem tog fizičkog ili pravnog lica trećem licu.

U smislu čl. 6. st. 1. do 5. ZZK F BiH za klevetu je odgovorno svako lice koje prouzrokuje štetu ugledu fizičkog ili pravnog lica iznošenjem ili pronošenjem izražavanja neistinite činjenice, identificirajući to pravno odnosno fizičko lice trećem licu. Za klevetu iznesenu u sredstvima javnog informiranja odgovorni su autor, odgovorni urednik, izdavač,

kao i lica koje je na drugi način vršilo nadzor nad sadržajem tog izražavanja. Ova lica odgovorna su za štetu ako su namjerno ili iz nepažnje iznijela ili pronijela izražavanje neistinite činjenice. Kada se izražavanje neistinite činjenice odnosi na pitanja od političkog ili javnog interesa, štetnik je odgovoran za štetu izazvanu iznošenjem ili pronošanjem tog izražavanja ako je znao da je izražavanje neistinito ili je nepažnjom zanemario neistinitost izražavanja.

Tuženik je izdavač u smislu citirane odredbe čl.6.st.2. ZZK F BiH, kako to proizlazi iz izvedenih dokaza, a nije posebno ni osporeno, pa bi on bio odgovoran za klevetu učinjenu tužitelju.

Prema odrebi čl. 7. ZZK F BiH ne postoji odgovornost za klevetu ako je izražavanjem izneseno mišljenje ili ako je to izražavanje u suštini istinito, a netočno samo u nebitnim elementima, ako je štetnik po zakonu obavezan da iznosi ili pronosi izražavanje ili je iznosio, odnosno pronosio izražavanje u toku zakonodavnog, sudskog ili upravnog postupka, ako je iznošenje, odnosno prenošenje izražavanja bilo razumno, pri čemu sud uzima u obzir sve okolnosti slučaja a naročito način, oblik i vrijeme iznošenja ili pronošnja izražavanja, prirodu i stupanj prouzrokovane štete, dobronamjernost i pridržavanje štetnika opće prihvaćenih profesionalnih standarda, pristanak oštećenog, vjerovatnost nastanka štete i u slučaju da izražavanje nije izneseno ili proneseno, činjenicu da li izražavanje predstavlja objektivnu i tačnu informaciju o izražavanju drugih lica, te da li se odnosi na pitanja iz privatnog života oštećenog ili na pitanja od političkog ili javnog značaja.

U smislu odredbi čl. 6. ZZK F BiH kleveta se sastoji od izjava koje sadrže neistinite činjenične tvrdnje tj. tvrdnje da neka činjenica postoji iako ona ne postoji, a takva izjava s obzirom na svoj sadržaj i okolnosti pod kojima je dana može škoditi časti i ugledu lica na koje se odnosi. Pojam činjenične tvrdnje je bitno obilježje klevete. Činjenična tvrdnja je ono čija se istinitost odnosno neistinitost može dokazati i uglavnom za svakoga prihvatljivo utvrditi. Stoga je bitno u svakom konkretnom slučaju ocijeniti, da li se javlja o okolnosti koja se javlja u stvarnosti i čije se postojanje odnosno nepostojanje može objektivno utvrditi, ili je u pitanju opći sud o vrijednosti, odnosno uopćena subjektivna ocjena, zaključak ili mišljenje o drugoj osobi, o čemu mogu da postoje različita shvaćanja, pa stoga utvrđenje istinitosti odnosno neistinitosti sadržaja takve izjave nije moguće.

Tuženik osporava svoju odgovornost ističući da navedeni tekst nije imao za cilj klevetu tužitelja, niti je tužitelj bio direktni predmet navedenog teksta, nego je cilj bio informiranje javnosti o informacijama od javnog interesa, da je tuženik prije objave teksta izvršio detaljno istraživanje i došao u posjed brojne materijalne dokumentacije koja ukazuje na tačnost navedenog teksta a koja je objavljena uz tekst, da je tuženik dao mogućnost prije pisanja teksta tužitelju da se očituje vezano za navode iz teksta, što tuženik nije učinio.

U konkretnom slučaju iz sadržaja spornog teksta u kojem je, pored ostalog navedeno „da je Milenko Bašić, vlasnik Lagera povezan sa mnogim ratnim i poslijeratnim korupcijskim aferama i nelegalnim poslovima“, „da su hrvatski mediji objavljivali da je isti decenijama falsifikovao ugovore, davao mito i trgovao utjecajem, na području Hercegovine i Bosanske Krajine, i Republike Hrvatske“, „da je Lager zagađivač rijeke Blihe, koji je preko noći dobio koncesiju za eksploataciju mrkog uglja na površinskom kopu Zlauša“, „da je Lageru poklonjeno čak 1.068 hektara površine na koji je kop Rudnika mrkog uglja i to po mizernoj cijeni od 24.000,00 KM godišnje iako realna cijena iznosi 3 miliona KM i odnosi se na ostale koncesionare“, „da je za davanje koncesije Lageru kreiran potpuno novi zakon koji je pogodio ovoj kompaniji“, „da je akt kojim su na Lager prenesena prava donesen bez suglasnosti vlasnika RMU Kamengrad d.d. Sanski Mosta, bez ikakvog pravnog osnova“, „da nije ispoštovana odluka Ustavnog suda“, „da je Lager dodijelio koncesiju kompaniji iz Kine

po mnogo skupljoj cijeni nego što je sam dobio“, da je „šteta koju je prouzrokovala ova pljačka državnih resursa već ogromna“, te da „za ovaj veliki kriminal nitko neće odgovarati“, ovaj sud cijeni da se, u najvećem dijelu, ne radi o iznošenju vrijednosnih stavova koji se ne mogu dokazivati, već o iznošenju činjenica čija se istinitost ili neistinitost mogla utvrditi u postupku.

Nakon ocjene izvedenih dokaza, sud je stanovišta da se izvještavanje tuženog u spornim člancima ne može smatrati objektivnim izvještavanjem, već da je tuženi iznio klevete u skladu sa članom 4. stav 1. točka ZZK F BiH. U konkretnom slučaju je utvrđeno da je tuženi objavio neistinite sadržaje u spornom članku jer tuženi nije dokazao da se radi o istinitim činjenicama.

Sadržaj iznesenih informacija u kojima se tužitelja, kao i njegovog vlasnika, prikazuje kao osobe koje su činile kaznena djela (vlasnik je falsificirao dokumente, davao mito, trgovao utjecajem, dok je tužitelj sudjelovao u pljački državnih resursa), kao osobe kojima je pogodovano u dodjeli koncesije, prilikom donošenja odluka Vlada USK i Vlade F BiH, koji ne poštuju odluku Ustavnog suda F BiH, bio je takav da predstavlja napad na tužitelja, koji je prikazan u negativnom kontekstu, obilježavajući ga kao pravnu osobu čiji je vlasnik osoba koja čini kaznena djela, a tužitelj se prilikom obavljanje svoje djelatnosti služi nelegalnim radnjama, pogoduje mu se prilikom dobivanja poslova i raznih pogodnosti, ne poštuje odluke sudova, što vrijeđa poslovni ugled i komercijalni interes tužitelja.

Naime, prema mišljenju suda, izvedeni dokazi, ne ukazuju na istinitost tvrdnji iz spornog članka.

Jasno je iz izvedenih dokaza da protiv osnivača tužitelja, a ni protiv tužitelja ne postoji osuđujuća presuda (zbog navodnih nezakonitih postupanja), da se protiv osnivača tužitelja trenutno vodi kazneni postupak u Republici Hrvatskoj (Afera Vjetroelektrane), ali se ista ne odnosi na navodno „decenijama falsificiranje ugovora, davanje mira i trgovinu utjecajem“, kako je to navedeno u spornom tekstu.

Ne ekskulpira tuženika od odgovornosti to što su te navode, kako je navedeno, objavljivali hrvatski mediji, obzirom da tuženik to nije ni pokušao dokazati, a sve i da jeste, medijski izvori se ne mogu smatrati relevantnim izvorom za prenošenje takvih informacija.

Osoba se ne može tretirati kao kriminalac prije donošenja sudske presude koja to potvrđuje, pa čak i da je, radi navedenih radnji pokrenut kazneni postupak pred sudom protiv tužitelja ili odgovorne osobe, novinari bi imali obvezu ne donositi preuranjene sudove o krivici optuženog i ne prejudicirati ishod suđenja, jer nije dozvoljeno kršenje presumpcije nevinosti putem suda.

Stoga sporne izjave, po nalaženju ovog suda, imaju klevetnički karakter, jer je tuženik mogao izraziti svoju kritiku, i tako doprinijeti javnoj diskusiji o događanjima u vezi dodjele koncesije za eksploataciju mrkog uglja na lokalitetu Zlauše – Fajtovci-Gornji Kamengrad i bez upotrebe navedenih uvredljivih riječi.

Pravo na slobodu izražavanja je vrlo široko, ali ovo značajno pravo nije neograničeno. Svakako da je potrebno osigurati visok stupanj zaštite slobode izražavanja za štampane i druge medije kako bi se omogućila kritika kao jedan od uvjeta postojanja demokracije. U tom smislu dopuštena je ne samo oštra, nego i gruba kritika, a i tzv. „obojeni izrazi“, koji privlače pažnju čitatelja o materiji koja je predmet rasprave ili stava. No, ovo nikako ne znači anarhiju i ovlaštenja medija da se bezobzirno obrušavaju na čast i ugled neke osobe, te da neprovjereno objavljuju neistinite činjenice.

Istina je da se navodi iz predmetnog teksta odnose, u nekim dijelovima, i na Vladi USK i Vladu F BiH, međutim iz samog teksta, čiji dijelovi su citirani, je jasno da se klevetničke tvrdnje odnose i izravno na tužitelja i njegovog osnivača.

Tuženik jeste, uz tekst koji je objavio, objavio i materijalnu dokumentaciju, fotografije i sl., koje on smatra dokazom svojih navoda iz teksta, i jasno je da se radi o autentičnim dokumentima, međutim zaključke, koji su sporni, kao npr. da se tužitelju pogodovalo pri dodjeli koncesije, da je tužitelj zagađivač rijeke Blihe, a koje on izvodi iz navedenih dokumenata tuženik ničim nije dokazao.

Također činjenica da je, za dio klevetničkih tvrdnji, kao izvor naveden Halil Bajramović, ne ekskulpira tuženika od odgovornosti, obzirom da je bio dužan provjeriti istinitost informacija, pogotovo u dijelu klevetničkih tvrdnji (nelegalni poslovi, korupcijske afere, pljačka državnih resursa ..).

Objavom spornog teksta tuženi je, trećim licima, tužitelja identificirali, kao pravnu osobu koja se u svom poslovanju služi radnjama koja čine obilježja kaznenih djela, iznoseći neproverene i netočne informacije, odnosno prikazujući tužitelja u negativnom smislu, što predstavlja napad na njegov ugled. Prema navedenom, sud je stanovišta da je tuženi spornim člancima prekoračio granice koje su zaštićene odredbom člana 10. EKLJP, kojima je propisano da svako ima pravo na slobodu izražavanja, ali da ostvarivanje ovih sloboda, budući da uključuje obaveze i odgovornosti, može podlijetati određenim uvjetima ili ograničenjima koja su u demokratskom društvu neophodna, pored ostalog, i radi zaštite ugleda i prava drugih.

Naknada neimovinske štete zbog klevete ne predstavlja naknadu u pravom smislu te riječi jer se njome ne postiže uspostavljanje onakvog stanja koje je postojalo prije nastanka štete, niti je to moguće, već se pruža obeštećenje za sekundarne posljedice štete u vidu ublažavanja posljedica koje su povredom izazvane.

U pogledu načina utvrđivanja visine štete kao sankcije koja predstavlja miješanje u slobodu izražavanja, Ustavni sud je u svojoj odluci AP-3222/12 od 12.01.2016. godine istakao da je odmjeravanje novčane naknade nematerijalne štete vrlo delikatan i složen postupak s obzirom na veoma različitu moralno-psihičku konstituciju svakog pojedinca i sve ostale okolnosti pod kojima se dogodila šteta koja je za posljedicu imala povredu nematerijalnih dobara oštećenog. U svakom pojedinačnom slučaju, ne postoji "lista dokaza" na osnovu kojih bi domaći sudovi procjenjivali koja bi sankcija predstavljala miješanje koje je proporcionalno cilju koji se želi postići, niti se može očekivati izvođenje dokaza kojim bi se na egzaktn način utvrdio "intenzitet i trajanje" nastale nematerijalne štete. Stoga, sudovi nisu ograničeni posebnim formalnim dokaznim sredstvima, naročito ne izvođenjem dokaza vještačenjem u pravcu utvrđivanja "jačine i trajanja duševnih boli". Dakle, prilikom odmjeravanja sankcije, redovni sudovi uzimaju u obzir niz faktora značajnih za konkretni predmet i na osnovu slobodne procjene utvrđuju relevantne okolnosti svakog konkretnog slučaja, pri čemu ne smije izostati prihvatljiva analiza relevantnih načela.

Prema odredbi čl. 10. ZZK F BiH obeštećenje treba da bude srazmjerno sa nanesenom štetom ugledu oštećenog i određuje se isključivo radi naknade štete. Prilikom određivanja obeštećenja sud je dužan da cijeni sve okolnosti slučaja, a naročito sve mjere koje je poduzeo štetnik radi ublažavanja štete, kao što su: objavljivanje ispravke i opozivanje izražavanja neistinite činjenice ili izvinjenje; činjenicu da je štetnik stekao novčanu korist iznošenjem ili pronošanjem tog izražavanja, kao i činjenicu da li bi iznos dodijeljene štete mogao dovesti do velikih materijalnih poteškoća ili stečaja štetnika.

U okolnostima konkretnog slučaja, imajući u vidu izjave zakonskog zastupnika tužitelja i svjedoka Ivice Bašića, uposlenika tužitelja, da su nakon objave teksta trpjeli neugodnosti, da su ih kupci doživljavali kao lopove i kriminalce, da im je otežano poslovanje, da su trošili dosta vremena da objasne poslovnim partnerima navode iz teksta, dovoljno govori o činjenici da je povrijeđen ugled tužitelja, koji je gospodarsko društvo sa dugogodišnjim poslovanje.

Tuženi s druge strane jeste objavio demant tužitelja, ali uz svoje očitovanje u kojem brani tvrdnje iz teksta, a sporni tekst nije, ni nakon 10 mjeseci uklonio već je isti i dalje trećim licima dostupan za pregledavanje i komentiranje.

Odredbom čl. 127. ZPP F BiH je propisano da ako se utvrdi da stranci pripada pravo na naknadu štete, na novčani iznos ili na zamjenjive stvari, ali se točna visina iznosa, odnosno količina stvari ne može utvrditi ili bi se mogla utvrditi samo s nerazmjernim teškoćama, sud će o tome odlučiti prema svojoj ocjeni.

Tužitelj je u toku postupka iznosio činjenice kojima je dokazivao povredu poslovnog ugleda i komercijalni interesa zbog učinjene klevete, kao i ponašanje tuženog prije i poslije iznošenja spornih članaka.

Odlučujući o visini naknade sud je slobodnom procjenom, temeljem čl. 127. ZPP – a F BiH, uz primjenu odredbi čl.10. ZKK F BiH, na ime naknade štete dosudio tužitelju novčani iznos od 2.000,00 KM, vodeći računa da je dosuđena naknada proporcionalna prouzrokovanoj šteti, odnosno da odgovara značaju povrijeđenog dobra i specifičnostima konkretnog slučaja. Pri odmjeravanju visine naknade sud je posebno cijenio da je tužitelj gospodarsko društvo koje uživa pravo na zaštitu svog ugleda, da je tuženi objavio demant ali sa svojim odgovorom u kojem ponavlja navode iz teksta te da ni nakon 10 mjeseci od objave članaka isti nije uklonio, već je i dalje dostupan trećim licima.

Sud cijeni da postoji i doprinos tužitelja nastanku štete, a ogleda se u činjenici da nije, iako ga je tuženik na to blagovremeno pozivao, dao svoje očitovanje na navode iz spornog teksta.

Slijedom navedenog, valjalo je tužbeni zahtjev tužitelja za naknadu štete zbog povrede poslovnog ugleda i komercijalnog interesa tužitelja zbog učinjene klevete u iznosu od 2.000,00 KM, kao i za nalaganje tuženiku za uklanjanje spornog članka usvojiti (izreka pod I), a u ostalom dijelu (za naknadu štete u iznosu od 7.000,00 KM) tužbeni zahtjev odbiti, kao u izreci.

U pogledu odluke o kamatama sud je tužitelju dosudio zakonske zatezne počev od dana podnošenja tužbe, tj.27.11.2020. godine, pa do isplate, a shodno odredbi člana 324. ZOO-a, u vezi sa članom 277. ZOO-a.

Cijeneći djelomični uspjeh stranaka u postupku, kao i činjenicu da tuženik nije uspio osporiti osnovanost tužbenog zahtjeva, odlučeno je da svaka stranka snosi svoje troškove postupka (čl.386.st2. ZPP-a).

S u t k i n j a
Snježana Parlain

Uputa o pravnom lijeku: Protiv ove presude dopuštena je žalba Županijskom sudu u Širokom Brijegu. Žalba se podnosi putem ovog suda, u tri primjerka, u roku 30 dana od dana prijema presude.

